

हृदिस्पृक् हृलदत्तादित्यल्लुक् [पा० ६.३.१.] अतिप्रियं चिरं मनसि स्थितं भद्रं कल्याणं क्रतुं संकल्पं यथा समर्थयन्ति । क्रतुर्यज्ञः संकल्पश्चेति दृष्टान्तदार्ष्टान्तिकयो-
रस्य सम्बन्धः । चिराभिलषितं यथा सन्तः सम्पादयन्तीत्यर्थः ॥ ४४ ॥

अथा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः । रथोऽर्जितस्य बृहतो बभूव ॥ ४५ ॥

अथेत्यर्थेऽधेत्यव्ययम् निपातस्य चेति [पा० ६.३.१३६.] संहितायां दीर्घः । हि पादपूरणः । हे अग्ने अथ समनन्तरमेव क्रतोः अस्मद्यज्ञस्य रथोः सारथिरिव बभूव भव बभूयाततन्वेत्यादिना [पा० ७.२.६४.] इडभावः । रथोऽस्यास्तीति रथोः रथादीर्न्नीरचावित्यस्त्यर्थे ईरच्प्रत्ययः (६९.) सारथिर्यथा रथनिर्वाहं करोति तथा यज्ञनिर्वाहकी भवेत्यर्थः । कीदृशस्य क्रतोः भद्रस्य कल्याणवृत्तस्य । दक्षस्य समृद्धस्य स्वफलदानसमर्थस्येति वा । साधोः साध्यते निष्पाद्यत इति साधुस्तस्यातिशययुक्तस्येत्यर्थः । ऋतस्य अमोघफलस्य । बृहतः महतो प्रौढस्य ॥ ४५ ॥

एभिर्नोऽग्रकैर्भवा नोऽग्रवाङ् स्वर्णं ज्योतिः ।

अग्ने विश्वेभिः सुमना अनीकैः ॥ ४६ ॥

हे अग्ने विश्वेभिः विश्वैः सर्वैरनीकैः मुखैः कृत्वा नोऽस्मान्प्रति अर्वाङ् अभिमुखो भव । अवरं समीपदेशमश्नतीत्यर्वाङ् । अनुगृह्णाणेत्यर्थः । कीदृशः एभिरस्मत्पठितैरकैरर्चनीयैर्मन्त्रैः कृत्वा सुमनाः शोभनमनस्कः । प्रसन्नः सन्नस्मत्संमुखो भवेत्यर्थः । तत्र दृष्टान्तः स्वः न ज्योतिः स्वःशब्देन सूर्यः न इवार्थे यथा स्वरादित्यवृत्तं ज्योतिः अर्कैः स्तुतमुदयादारभ्य सर्वप्राणिसंमुखं भवति । द्व्यचोऽतस्तिड इति [पा० ६.३.१३५.] भवेत्यस्य दीर्घः ॥ ४६ ॥

अग्निं होतारं मन्ये दास्वन्तं वसुं सृनुं सहसो ज्ञातवेदसं विप्रं न ज्ञातवेदसम् ॥ य ऊर्ध्वया स्वधरो देवो देवाच्या कृपा ॥ धृतस्य विश्राष्टिमनुवष्टि शोचिषानुह्वानस्य सर्पिषः ॥ ४७ ॥

का० [१७.१२.१६.] पुरीषवत्याः पूर्वामतिहृन्दसं प्राच्यौ पुरीषसंहिते भद्रा रातिर्वृत्रतूर्येऽवस्थिराग्निं होतारमिति । अग्नेः पुरीषमसीति पुरीषशब्दवता मन्त्रे-